

Prékopa András: Lineáris Programozás I.

Komáromi Éva:

A magyar operációkutatás első
félidejéről személyes szemszögből

Prékopa András Ph.D tanítványai:

W. Aigbe	Kelle Péter	R. Rao
H. Bogner,	Kéri Gerzson	Rapcsák Tamás
Bakó András	Komáromi Éva	Révész Pál
Boros Endre	Kopp Mária	Sebestyén Ferenc
Bukszár József	László Zoltán	Sebő András
A. Burkauskas	W. Li	Strazicky Beáta
Deák István	T. Liu	E. Subasi
Dinh The Luc	J. Long	M. Subasi
Fábián Csaba	Majthay Antal	Szántai Tamás
E. Ferenczy	Mayer János	Szász Domokos
Futó Péter	Monhor Davaadorzsín	Szedmák Sándor
L. Gao	A. Móricz	A. Vásárhelyi
Gerencsér László	M. Murr	Veress Gábor
Halász Szilvia	Németh Gyula	Vermes Domokos
T. Heikkinen	Mádi-Nagy Gergely	Záki István
X. Hou	M. Oschwald	Zsuffa István
Ho Ngoc Luat	Pintér János	

Tanítványai, akiknek az érdeklődését az OR felé fordította:

Prof. I. Maros, Imperial College, London, Prof. T. Terlaky, Lehigh Univ. USA,
Prof. L.B. Kovács, Univ. of Copenhagen, Prof. B. Vizvári, Univ. of Budapest,
Prof. Ö. Eiben, Univ. of Amsterdam, Dr. J. Fülöp, Hung. Acad. Sci.

<http://rutcor.rutgers.edu/Prekopa/pss.html>

- Az időszak: 1958-1989; 1958-ban kezdte Prékopa András, és hamarosan mások, az LP kurzusokat; 1989-ben alakult meg a MOT;
- A motiváció: tiszteletadás Prékopa Andrásnak és tiszteletadás a résztvevőknek;
- A módszer: személyes visszaemlékezés, hálás köszönet a segítségért a következőknek:
Arany Ilona, Bakó András, Bárány Imre, Forgó Ferenc, Fülöp János, Hencsey Gusztáv, Medvegyev Péter, Nagy Tamás és Szántai Tamás;
- A tárgy: események, szervezetek, résztvevők - sok név.

A kezdet: Dantzig, G. B.

- Programming in a Linear Structure, *Econometrica*, 1949.
- Linear Programming, in: *History of Mathematical Programming: A Collection of Reminiscences*, 1991, J.K.Lenstra, A.H.G.Rinnoy Kan, A Schrijver eds.
- 1947-49 körül fordulat: előtte a matematikusok és közgazdászok körében hiányzott az érdeklődés az optimalizálás iránt, ekkor azonban tudatosult, hogy lesz számítógép: megjelent a célfüggvény.

A kétszintű tervezés és az MTA SZK Operációkutatási(?) Osztály, 1960-70

Kutatás az MTA SZK és az Országos Tervhivatal szerződése alapján, vezetője: Kornai János. A kétszintű tervezés (Matematikai módszer a népgazdasági terv javítására), Közgazdasági Szemle, 1962.

<http://www.kornai-janos.hu/Kornai1962%20Ketszintu%20tervezes%20-%20KSz.pdf>

O. v.: Dancs István	Harnos Zsolt	Sonnevend György
Arany Ilona	Klafszky Emil	Srajber Benedek
Bakó András	Komáromi Éva	Székely Sándor
Gehér István	Lehel Jenő	Tihanyi Ambrus
Gyárfás András	Matolcsy Tamás	Uhrin Béla

SZK → SZTAKI

- 1970-ben az MTA AKI és SZK között perszónálunió: közös igazgató: Vámos Tibor;
- 1970-ben meghívta Prékopa Andrást az Operációkutatás Osztály élére;
- Megerősítette Arató Mátyást a Valószínűségelmélet és Matematikai Statisztika Osztály élén;
- Megérkezett az ország legkorszerűbb számítógépe: a CDC 3300;
- 1973-ban létrejött a SZTAKI, korszerű, nagy intézet;
- <https://www.sztaki.hu/tarsadalom/tortenetunk>
(Strehó Mária és Szász Áron tanulmánya alapján).

Az operációkutatás matematikai módszerei tanfolyam 1968-70

- 1963: BJMT Matematika Alkalmazásai Szakosztály;
- 1968: Operációkutatás szakirány indult az ELTE-n;
- 1968: a tanfolyam, előadók: Prékopa András, Klafszky Emil, Majthay Antal, Kovács László Béla;
- Prékopa András: Lineáris programozás I.: kiemelkedően a legjobb, elegáns, egzakt és világos; a fejezetek végén az addigi irodalom felsorolása;
- Fordulópont a tanfolyam és a jegyzet;
- 1975: Alkalmazott Matematikai Lapok.

Prékopa András 75 éves, Alk. Mat. Lapok 21 (2004) 181-194.

IIASA (International Institute for Applied Systems Analysis), Laxenburg, Ausztria

- A politikai enyhülés keretében alapította az USA, a Szovjetunió és 10 másik ország a keleti és nyugati blokkból – közöttük Magyarország, 1972-ben;
- Interdiszciplináris kutatóhely, világhírű kutatók, főként operációkutatók;
- Számos projekt, köztük a Balaton program;
- Bőkezű anyagi támogatás.
- **Társszervezete: MNIIPU** ([Международный научно-исследовательский институт проблем управления](#)) Moszkva, 1976-ban alapították.

Hazai kapcsolat: a Rendszeranalízis Osztály

- Az OT SZK, később az Országos Vezetőképző Központ keretében, vezetője: Dancs István;
- Munkatársai 1975-90 között:

Alexics György	Balla Ödön	Bárány Imre
Csurilla Károly	Fiala Tibor	Harnos Zsolt
Kárpáti Zoltán	Komáromi Éva	Lőcsei Balázs
Magyarkúti Gyula	Medvegyev Péter	Tihanyi Ambrus
Pór András	Klafszky Emil	Vermes Domokos
Uhrin Béla		

- IIASA és MNIIPU: meghívások, külföldi utazások, hazai és külföldi konferenciák, kapcsolatépítés, tapasztalatszerzés.
- Csak 1979-80-ban egyéves tanulmányúton részt vettek a MNIIPU-ban:

Bárány Imre	Kürti Sándor	Pintér János
Komáromi Éva	Nyíri Géza	Vermes Domokos

MTA SZTAKI Operációkutatási Osztály 1970-91 között

- Alkalmazott Matematikai Főosztály, vezetője: Prékopa András 1976-84;
- Jelentős nemzetközi jelenlét, publikációk;
- Az Operációkutatás Osztály vezetője: Prékopa András 1970-76, Kovács László Béla 1976-84, Maros István 1985-89, Rapcsák Tamás 89-91;
- 1979-ben volt az osztály a legnagyobb: 26 munkatárs.

SZTAKI 1970-90

Baján Lászlóné	Kas Péter	Mosóczy Zoltán
Bakó András	Hujter Mihály	Móczár Károly
Balla Katalin	Illés Tibor	Monhor Davaadorzsín
Bernau Heinz	Kelle Péter	Prékopa András
Boros Endre	Keller Krisztina	Prill Mária
Borzsák Péter	Kéri Gerzson	Rapcsák Tamás
Bene Béla	Klafszky Emil	Sebestyén Ferenc
Bíró Miklós	Komáromi Éva	Sebő András
Deák István	Kovács László Béla	Somos Endre
Dinh The Luc	Kun István	Soós Zsolt
Dósa György	Majthay Antal	Straziczky Beáta
Fülöp János	Horváth Attila	Szekendy Krisztina (titk.)
Gerencsér László	Maros István	Tihanyi Ambrus
Gömböcz Lajos	Márton Sándor	Mócsi Zoltán
Halász Szilvia	Mayer János	Turchányi Piroska
Harnos Zsolt	Iványi Antal	Uhrin Béla
Hoffer János	Vízvári Béla	

A SZTAKI 1990 után

- MTA SZTAKI Operációkutatás és Döntési Rendszerek Laboratórium 1991-2008, vezetője: Rapcsák Tamás;
- MTA SZTAKI Operációkutatás és Döntési Rendszerek Kutatócsoport 2009- : vezetője: Fülöp János;
- A Kutatócsoport egyben kihelyezett egyetemi tanszéke a Corvinusnak.

ELTE Operációkutatás Tanszék

- 1983-ben alakult;
- Első vezetője: Prékopa András;
- 1988-92 között vezetője: Szántai Tamás (P. A. Rutgers egyetemi távollétében);
- 1993: Operációkutatási, Alkalmazott Matematikai és Statisztikai doktori program, alapító vezetője: Prékopa András.

Munkatársak 1990-ig:

Kas Péter	Szántai Tamás	Illés Tibor
Terlaky Tamás	Dósa György	Fábián Csaba
Mádi-Nagy Gergely		

Miskolci Egyetem

- Matematika Tanszéken: *bányász, kohász, gépész képzésben* Matematikai Programozás, majd Operációkutatás tantárgyak;
- 1975-ben Matematikai Intézet, ezen belül Számítástechnikai Tanszék, vezetője 1980-89 között: Klafszky Emil.
- Operációkutatás oktatók-kutatók a 60-as évektől:

Dormány Mihály	Égertné Molnár Éva	Erdélyi Zoltán
Galántai Aurél	Hosszú Miklós	Hujter Mihály
Klafszky Emil	Nagy Tamás	Vincze Endre

Közgáz: A Matematika Közgazdasági Alkalmazásai Tanszék

A Matematikai és Számítástudományi Intézet
(1980-95) keretében működött.

Tanszékvezető: Meszéna György, munkatársak:

Abaffy József,	Gáspár László	Szentpéteri Györgyné
Bikics Istvánné	Krekó Béla	Szép Jenő
Bod Péter	Matits Ágnes	Temesi József
Chikán Attila	Meszéna György	Varga József
Mikó Gyula	Stahl János	Forgó Ferenc
Ziermann Margit		

A Közgáz 1990 után

- Operációkutatás Tanszék: 1995-2000; vezetői: Forgó Ferenc, Temesi József;
- Operációkutatás és Aktuáriustudományok Tanszék: 2011-; vezetői: Temesi József, Kovács Erzsébet;
- SZTAKI Operációkutatás és Döntési Rendszerek Kutatócsoport: kihelyezett tanszék;
- Operációkutatás sorozat: a szerzők között: Deák I., Fiala T., Hujter M., Nagy T., Klafszky E., Szántai T., Rapcsák T., Terlaky T., jómagam.

<http://www.uni-corvinus.hu/index.php?id=21710>

Nagy számítóközpontok, intézetek a 60-as, 70-es években és utána, KSH

- A SZÁMALK és elődei, Havass Miklós szerk., 2011, benne:
- Heppes Aladár: A népességnyilvántartó rendszer;
- Maros István: Operációkutatás a SZÁMALK-nál és jogelődeinél;

http://www.szamalkcsoport.hu/download/A_SZAMALK_es_elodei.pdf.

Operációkutatási konferenciák?

1967-ben az I.: Veszprém; 1970-ben a II.: Debrecen;
1974: Eger (nemzetközi); a XI. és XIX. Miskolcon volt,
1981 és 89-ben; 1997-ben a XXIII.: Pécs;

2004-től: XXVI.: Győr; XXVII-XXX.: Balatonőszöd; XXXI.:
Cegléd;

Mátrafüredi Téli Iskola: 1973-tól évente; hírességek
részvételével;

1976-ban: Nemzetközi Matematikai Programozási
Szümpozion.